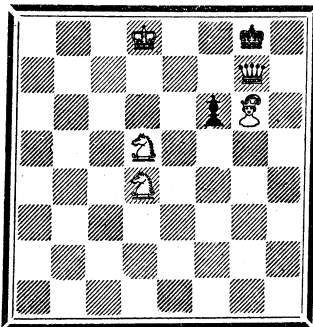

VÉGJÁTÉKOK

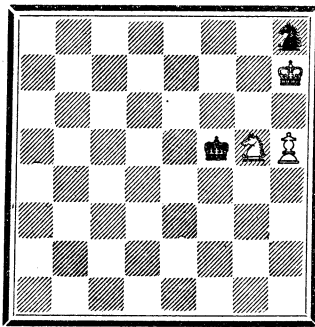
153. J. FRITZ (Prága)

— Eredeti —

Világos nyer

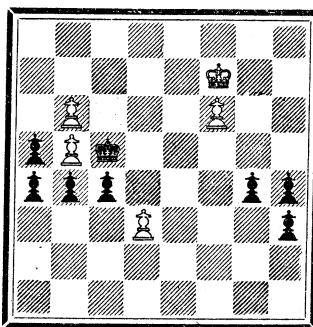
154. M. MARYSKO

(Zlata Olesnice)
— Eredeti —

Világos nyer

155. KORÁNYI ATTILA

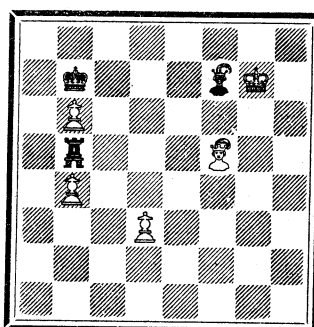
— Eredeti —

Világos nyer

156. LAMOSS JENŐ

— Eredeti —

Döntetlen

VÉGJÁTÉK PÁLYAZAT

A júniusi számban közölt szovjet végjátékok (szemelvények az újonnan megjelent végjáték antológiából) megfejtése: 118. *Troickij*. 1. Hd1, Hd3! 2. Kd3: h2 Fc5+, Kf1 4. He3+, Ke1! 5. Hg2+: Kd1! (5. —, Kf1 6. He3+, Ke1 7. Fb4+, Kf2 8. Hg4+ döntetlen) 6. He3+, Kc1! 7. Fa3+, Kb1 8. Kd1, h1v 9. Hc3+, Kd1 10. Kc2! döntetlen. Mellékváltozat: 5. Fb4+ (5. Hg2+: helyett), Kf2 6. Hg4+ és ugyan-csak döntetlen. Fejtőnk nagyobb része csak utóbbi, egyszerű folytatást közli: Bauer Péter és Korányi Attila vették észre, hogy a mű hibás.

119. *V és M. Platov*. 1. Ff3, Bc4 2. Fd5!, Fd5: 3. d7, Bc7 4. Kh8!, Bd7: patt. (2. —, Bg4+ 3. Kf8!, Fd5: 4. d7, Bg8+ 5. Ke7, Bg7+ 6. Kd6, vagy 2. —, Bc5 3. Fe6, Ba5 4. Kf6!, Ba7 5. Fc8 és 6. Ke6 döntetlen.

120. *Kubbel*. 1. Hf8+, Kc2 2. Bc1+, Kb8 3. Hd7+, Ka7 4. Ba1 matt; 1. —, Ke8 2. He6!, Bg8 (2. —, Bh7 3. Bd8+, Kf7 4. Hg5+ és nyer) 3. Hc7+, Kf7 4. Bf1+, Kg7 5. He6+, Kh6 6. Bh1 matt.

121. *Grigorijov*. 1. a3!, h5 2. Kg3!, h4+ 3. Kh3!, Ka3: 4. c5, a4 5. c6, Kb2 6. c7, a3 7. c8v, a2 és világos nyer, mert lépcsőzetesen közeledve végül lepattolja a sötét királyt, majd Kg4!-et lép.

122. *Klajčkin*. 1. Kh7+, Kf1: 2. Hh3!, cb2: 3. Bg1+, Ke2 4. Bg2+, Kf3 5. Bg3+, Ke4 6. Bg4+, Kf5 7. Bg5+, Kf6 8. Bg6+, Kf7 9. Bg7+, Kf8 10. Bg8+ örökös sakk.

123. *Szimhovics*. 1. Fg4+, Kd6 2. Ff5!, Ba2! 3. Ha2!, ba2: 4. Kc1, a1v+ 5. Fb1 döntetlen.

124. *Szomov—Naszimovics*. Sajtóhibásan jelent meg, a vil. bástya nem „c4”-en, hanem „c5”-ön áll. Ez esetben a megfejtés: 1. Kg3, Bf2! 2. Bh5+, Kg6 3. Bd5, Fb6 4. Bd6+, Kf5! 5. Bb6:, Bf3+:! 6. Kg2!+, ab6: 7. Kf3: döntetlen. Azonnali 6. Kf3: veszített volna.

125. *Liburkin*. 1. He3, Bd3 2. Kc2!, Be3: 3. Hd8!+, Be2+ 4. Kd3, Be1 5. Kd2, Be4 6. Kd3, Be5 7. Kc3!+, Be5+ 8. Kb4!, Be5 9. Kc3 döntetlen.

126. *Birnov*. 1. Bb1+, Kd2 2. Bb2, Kc1! 3. Bc2+!, Kbl 4. Bc4!, Ff2+ 5. Kg4!, Kd1: 6. Kf3! és nyer.

127. *Bron*. 1. Bc8!, Va3 2. Hd4+, Kb6 3. Bb8+, Kc5 4. Bb5+, Kd6 5. Bd5+, Ke7 6. Ba5!, Va5: (6. —, Vd6 7. Hf5+) 7. Hc6 és nyer.

128. *Herbstman*. 1. d7!, Kh5 2. c7! (2. d8v? 3. Bb6+ 3. Kbl, Ba1+! 4. Ka1: patt.), Bc6 3. c8B! (3. c8v? 4. Bc1+ 4. Va1: patt. vagy 3. Kbl? 4. d8v. Bc1+ 5. Ka1: patt.), Bd6 4. d8B! (4. d8v? 5. Kbl, Ba1+ 6. Ka1: patt) és nyer.

129. *Gorgijev*. 1. Kc5, Ke7 2. Kf4, Kd6 3. Ke3, Kc5 4. Kd2, Kb4 5. Kc1, Ba1+ 6. Kb2, Bg1: patt.

130. *Guljajev*. 1. a7!, h5 2. c3!, h4 3. c4, h3 4. c5, h2 6. c6, h1v patt. vagy 6. —, h1B 7. c7, Kd7 8. Kf7, Bh8 9. a8v. döntetlen. Ha 1. —, h6, úgy 2. c4!, h5 3. c5, h4 4. c6, h3 5. c7, h2 patt.

131. *Gurvics*. Sajtóhibásan jelent meg: „g6” söt. gyalog lemaradt. A helyes állás megfejtése: 1. Bh8, Kg7 2. Fh7!, g5! 3. Ff5!+, Kh8: 4. Fg4, Kg7 5. Kc7, Kf6 6. Kd6, Fc1 7. Kd5, Fa3 8. Ke4 (v. d4), Ke7 9. Kd5, Kd8 10. Kc6 pozíciós döntetlen, mert a sötét király nem tud behatolni és sötét tiszt- és gyalogelőnyét nem érvényesítheti.

132. *Zahodjakin*. 1. Ff4+, Kc8 2. Kf1!, Fh4 (2. —, Fb4 3. Bg8+, Kb7 4. Bb8+ nyer) 3. Bg8+, Kb7 4. Fe5!, Ka7 5. Fd4+, Kb7 6. Ke2! és nyer, mert sötét lépéskényszerben van, az egyik futó elveszett.

133. *Kazancev*. 1. h4, Kb3 2. Kc1, Ka2! 3. h5, b5 4. h6, b4 5. h7, a3 6. b3, Ka1! 7. h8h! (7. h8v? 8. Kd2, Kb2 9. Vd8, a1v 10. Vd4+!, Kb3: 11. Va1: patt), Ka2 8. Kc2, Ka1 9. Hg6!, Ka2 10. Hf4, Ka1 11. He6!, Ka2 12. Hd4!, Ka1 13. He6! és nyer.

134. *Kaszparjan*. 1. Fg5, b3 2. Bd2+, Ka1 3. f7, Bg5! (3. —, a3 4. Bd1!, Bd6 5. f8v, b2+ 6. Kc2+, Bd1: 7. Va3 matt) 4. f8v, Bg1+ 5. Bd1, Bg2 6. Va3+, Ba2 7. Bd2!+, Ba3: (7. —, b2+ 8. Vb2+!, Bb2: 9. Bb2:, a3 10. Bb1+, Ka2 11. Bb8, Ka1 12. Kc2, a2 13. Kb3 és nyer) 8. Bb2!, Ba2 9. Bb1 matt.

135. *Koroljov*. 1. c7+, Ka7 (1. —, Kb5 2. Fe2+, Kb4! 3. Bd4+, Kb3 4. Bd2+, stb.; 1. —, Kb7 2. c8v+, Kc8: 3. Fg4+!, Kb8 4. Bd8+, Kc7 5. Bd7+, stb.: 1. —, Ka5 2. Ba8!+, Kb5 3. Fe2+, Kb4 4. Bb6+, Ka3 5. Ba6+, Kb2 6. Bb6+, Ka1 7. Bb4+, stb. döntetlen) 2. Ba6!+, Kb7 3. Ff3+, gf3: 4. c8v+!, Kc8: 5. Bg6!+, Vh5 6. Bg5!+, Vh6 (6. —, f2 7. Bg8+, Kd7 8. Bg7+, Ke6 9. Bg6+, Kf5 10. Bf6!+, Ke4 11. Bf4+!, Ke3 12. Be4+, Kd2 13. Be2+, Kd1 14. Bd2+, Ke1 15. Be2+, Kf1 16. Be1+ és patt) 7. Bg6!+, Vh5 8. Bg5!+, stb. döntetlen.

136. *Csehover*. 1. Kh1!+, Bd8 2. Kh2, Be8 3. e3, Bd8 4. Kh3, Be8 5. e4, Bd8 6. Kh4, Be8 7. e5, Bd8 8. Kh5, Be8 9. e6, Bd8 10. Kh6, Be8 11. e7! (11. Kh7? 12. Bg8! döntetlen), Bc8 12. Kh7, Bg8 13. e8v!+, Be8: 14. f7 és nyer.

A szovjet végjátékok méltán nagy sikert arattak olvasóink körében. A pályázaton 22 fejtő vett részt, akik számára a szemelvények tanulmányozása élvezetű és egyben tanulságul szolgált. „Ugy vélem, még senkinek sem volt része abban, hogy ilyen magas színvonalú verseny bírája legyen” — írja *Fekete Zoltán*. — „Még szerencse, hogy sokadmagammal kell eldönteni a sorrendet, különben megijednék a hatalmas feladattól...”

Bauer Péter azt a tapasztalatot merítette, hogy a végjátékversenyek mai rendszere helytelen, mert nem lehet egy 4–5 bábos végjátékot egy 16–18 bábossal való összehasonlítani. „Nyilvánvaló, hogy több figurával több sakkgon-dolatot lehet kifejezni” — írja. Ezzel a megállapítással nem értünk teljes mértékben egyet, mert a gazdaságosság a feladványok egyik alapvető követelménye, amit az értékelésnél figyelembe lehet és kell is venni. Fontos pozitív tényező, ha egy mű a bábok csekély számához viszonyítva tartalmaz.

Érdekes megállapításokat tesz *Korányi Attila*. „A szereplő 19 végjáték közül 10 párbabos (miniatűr); a bábok összlétszáma 151, vagyis az átlag nem éri el egészen a 8 bábót! Az általános színvonalról úgy kapunk reális képet, ha a témák nehézségét ezekhez az adatokhoz mérjük. A 19 végjáték közül mindössze ket-tőben szerepel vezér, ami a csónés és finom előjátékok bizonyítékául szolgál.” A „verseny” szempontjából három végjáték nem jön számításba, a 118. sz. mellék-folytatásos; a 124. és 131. sz. pedig sajto-hibásan jelent meg. A többi mű helye-zési sorrendjét úgy állapítottuk meg, hogy minden első, második és harmadik helyért 3, 2, illetve 1 pontot adunk s a pontokat összeadtuk.

Első helyre a 135. sz. végjáték (*Korolj-keo*) került 28 ponttal. Olvasóinkat igen megragadta el mű bőséges tartalma. Második a 120. sz. végjáték (*Kubbel*) (20 pont), melyben a kétirányú mattváltozat — ilyen kis anyag mellett — művészi ha-tást kelt. Harmadik helyre a 134. sz. végjáték (*Kaszparjan*) (18 pont) került. Ebben a vezéraldozat s az azt követő lé-péskényszer rendkívüli. További sorrend: 132. sz. (*Zahodjakin*) 12, 125. sz. (*Li-burkin*) 10,5 és 123. sz. (*Szimhovics*) 9,5 ponttal.

A közötti művek egyöntetűen magas színvonalát jellemzi a helyezések közötti nagy szóródás. 16 mű közül mindössze három olyan akadt (121., 126. és 133. sz.-k), melyet senki sem helyezett az első három között. Három könyvdíjat tűztünk ki azon fejtők számára, akiknek véleménye megegyezik a többség véleményével. Érdekes azonban, hogy egyetlen fejtő sem akadt, aki az első három hely-re éppen a 135., 120. és 134. sz. végjáté-kot helyezte volna.

Ezért a három könyvjutalmat a követ-kező szempontok szerint ítéljük oda: Ju-talmat kap *Ragó István*, akinek helye-zése a legközelebb áll az átlag vélemé-nyéhez. Elsőnek a 135. sz., másodiknak a 132. sz. (negyedik lett) s harmadiknak a 134. sz. végjátékot helyezi. Az ő sorrend-jének szóródása a legkisebb (2). A másik két könyvjutalmat *Köszegi István* és *Korá-nyi Attila* kapja; előbbi azért, mert meg-fejtései a legalaposabbak, utóbbi pedig kritikai megjegyzéseinek szakszerűségéért.

Helyesen állapítja meg *Ártyer György* munkatársunk, hogy a versenykiírás nem volt teljesen reális; mert valószínű, hogy egy-két különlegesen nehéz művet töb-ben nem fejtenek meg s ezeket nem is helyezik. Véleményünk szerint emiatt ke-rült a 134. sz. (*Kaszparjan*) csupán a harmadik helyre; holott ez a mű az utóbbi évek végjátékirodalmának egyik kima-gasló alkotása. A magunk részéről másodikként a 125. sz. végjátékot (*Liburkin*) helyeztünk volna; ezt is kevesen fejtet-ték meg. A 120. sz. (*Kubbel*) magas he-lyezésével egyetértünk s csak ezek, va-lamint a 132. sz. (*Zahodjakin*) után vet-tük volna számításba az elsőnek „befutó” *Koroljov*-művet, melynek hadállása kissé természetellenes.

Ugy véljük, pályázatunkkal újabb híve-ket szerezünk a végjátékok számára; amit egyébként több új fejtő (*Gyurmán Jenő*, *Pál Zsigmond*, *Vincze Dezső*, *Jani-csek Ede*, *Sepcsik József*, *Deák Jenő*, *Baranyai Jenő*) részvétele is bizonyít. Re-méljük, hogy szorgalmas fejtőink mara-dnak.

VÉGJÁTÉKVERSENYEK

Felhívjuk olvasóink figyelmét, hogy a „*New Statesman and Nation*”, valamint a „*Sao Paolo-i Sakk-kör*” végjátékverse-nyének határideje X. 31-én lejár. Előbbi kiírás a szeptemberi, utóbbi a júliusi szám feladványrovatában található.